Lietas arhīva Nr. C-0164-22
ECLI:LV:ELT:2022:1031.C75016422.2.L

LĒMUMS
Rīgā 2022.gada 31.oktobrī

Ekonomisko lietu tiesas tiesnese Oksana Pulle-Čižova izskatīja sabiedrības ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) "/Nosaukums A/" pieteikumu par prasības nodrošināšanu civillietā SIA "/Nosaukums A/" prasībā pret SIA "/Nosaukums B/" par parāda un līgumsoda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2022.gada 19.oktobrī Ekonomisko lietu tiesā saņemts SIA "/Nosaukums A/" prasības pieteikums pret SIA "/Nosaukums B/", kurā, pamatojoties uz Civillikuma 1., 1587. un 2223.pantu, lūgts piedzīt parādu, ko veido nesamaksātās līgumcenas atlikums 11 468,17 *euro* un neatmaksātais līguma saistību izpildes nodrošinājums 7 436,74 *euro*, un līgumsodu 1 890,49 *euro*, kopā 20 795,40 *euro*.

No prasības pieteikuma izriet turpmāk norādītie apstākļi.

[1.1] 2020.gada 20.martā starp SIA "/Nosaukums B/" kā pasūtītāju un SIA "/Nosaukums A/" kā uzņēmēju tika noslēgts līgums, saskaņā ar kuru SIA "/Nosaukums A/" pēc SIA "/Nosaukums B/" pasūtījuma apņēmās veikt būvdarbus objektā "VSIA "Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca" 3.korpuss, Duntes ielā 22, Rīgā".

Pamatojoties uz noslēgto līgumu, prasītājs 2021.gada 1.septembrī izrakstīja atbildētājam rēķinu Nr. LT21/00018P par izpildīto darbu apmaksu par summu 49 616,75 *euro*.

2021.gada 16.augustā starp pusēm tika noslēgta vienošanās par savstarpējo prasījumu ieskaitu, saskaņā ar kuru savstarpējie prasījumi tiek dzēsti 32 073,28 *euro* apmērā.

Ņemot vērā minēto, prasītājs norāda, ka parāda atlikums pēc augšminētā rēķina ir 17 543,47 *euro*.

2021.gada 22.novembra vēstulē SIA "/Nosaukums B/" paziņoja prasītājam, ka ietur no viņam pienākošās atlīdzības 17 543,47 *euro* apmērā līgumsodu 11 468,17 *euro* par darbu izpildes termiņa kavējumu un ka līdz ar to SIA "/Nosaukums B/" parāds prasītājam ir 6 075,30 *euro*. SIA "/Nosaukums B/" veica prasītājam minēto maksājumu 6 075,30 *euro* apmērā.

[1.2] Prasītāja 2021.gada 15.februāra rēķinā Nr. LT21/00012P un iepriekš minētajā 2021.gada 1.septembra rēķinā tika iekļauts līgumsaistību ieturējums attiecīgi 1 192,36 *euro* un 6 244,38 *euro* apmērā. Prasītājs norāda, ka atbildētājam ir pienākums atmaksāt veikto ieturējumu 7 436,74 *euro* apmērā no atlīdzības par izpildītajiem darbiem, jo objekts ir nodots ekspluatācijā un prasītājs 60 dienu laikā pēc būvdarbu izpildes termiņa beigām nav saņēmis atbildētāja paziņojumu par šīs summas pilnīgu vai daļēju izlietošanu.

2022.gada 9.maija vēstulē prasītājs ir pieprasījis atbildētājam atmaksāt līguma izpildes nodrošinājuma summu 7 436,74 *euro* apmērā.

Uz šo pieprasījumu SIA "/Nosaukums B/" 2022.gada 16.maijā sniedza atbildi, norādot, ka līguma izpildes nodrošinājuma summa 7 436,74 *euro* apmērā tika novirzīta līgumsoda segšanai, par kuru prasītājs tika informēts 2021.gada 22.novembra vēstulē. Atbildes vēstulei pievienots arī SIA "/Nosaukums B/" 2021.gada 22.novembra rēķins par soda naudu 11 468,17 *euro*. Rēķina piezīmēs minēts "Ieskaits, pamatojoties uz līguma Nr. LL44/20 5.4.punktu".

[1.3] Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nodarbojas ar krāpšanu, jo 2022.gada 31.janvārī no atbildētāja tika saņemts akts par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu, kurā atspoguļotas atbildētāja neizpildītas parādsaistības pret prasītāju, t.sk. bilances jeb pamatsumma 11 468,17 *euro* un garantijas summa 13 161,02 *euro*. Prasītāja ieskatā, tas nozīmē to, ka atbildētājs līgumsoda ieturējumu nav veicis un ka atbildētājs atteicās no prasījuma par līgumsoda samaksu. Vienlaikus minētais akts liecina par to, ka līguma izpildes nodrošinājuma summa 7 436,74 *euro* netika novirzīta līgumsoda samaksai. Lai gan atbildētājs iesniedza 2021.gada 22.novembra rēķinu par soda naudu 11 468,17 *euro*, tomēr prasītājam ir šaubas par šī rēķina atspoguļošanu atbildētāja grāmatvedībā.

[1.4] Prasītājs, pamatojoties uz līguma 20.7.punktu, aprēķināja atbildētājam līgumsodu 1 890,49 *euro* apmērā par atlikušās līguma pamatsummas 11 468,17 *euro* un līguma izpildes nodrošinājuma summas 7 436,74 *euro* samaksas kavējumu.

[2] Vienlaikus prasībā ietverts pieteikums par prasības nodrošināšanu, kurā lūgts prasības summas 20 795,40 *euro* apmērā ierakstīt ķīlas tiesības atzīmi attiecībā uz atbildētājam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/.

Pieteikums pamatots ar to, ka atbildētājs pārkāpj grāmatvedības un statistikas informācijas noteikumus un to, ka atbildētājs, iespējams, īsteno krāpšanu, par ko liecina grāmatvedības datu būtiska nesakritība. Tā rezultātā atbildētājs prettiesiski aiztur prasītājam pienākošos maksājumus.

Prasītājs iesniedza zemesgrāmatas nodalījuma norakstu, saskaņā ar kuru nekustamais īpašums /adrese A/ pieder atbildētājam.

[3] Ar tiesneses 2022.gada 31.oktobra lēmumu SIA "/Nosaukums A/" prasības pieteikums pieņemts un ierosināta civillieta.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudot lietas materiālus, tiesnese uzskata, ka pieteikums par prasības nodrošināšanu ir noraidāms turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[4.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 137.panta pirmo daļu prasības nodrošināšanu var piemērot mantiska rakstura prasībās, ja ir pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama. Savukārt Civilprocesa likuma 140.panta pirmajā daļā noteikts, ka, izlemjot jautājumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis ņem vērā prasības pirmšķietamo (*prima facie*) formālo juridisko pamatojumu un samērīgumu starp pušu tiesiskajām interesēm.

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka no Civilprocesa likuma 137.panta pirmās daļas un 140.panta pirmās daļas noteikumiem izriet, ka pamats nodrošināt prasību ir tad, ja izpildās divi priekšnoteikumi: 1) celtā prasība pirmšķietami ir pamatota, tas ir, pastāv kaut vai vismazākā varbūtība prasības

apmierināšanai; 2) pastāv pamatots risks, ka prasītājam labvēlīga sprieduma izpilde nākotnē var kļūt apgrūtināta vai neiespējama.

Minētajiem priekšnoteikumiem ir kumulatīvs raksturs, tas ir, pamats nodrošināt prasību ir tad, ja izpildās abi priekšnoteikumi. Savukārt, ja kāds no norādītajiem priekšnoteikumiem neizpildās, prasība nav nodrošināma *(sk. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 24.aprīļa lēmumu lietā Nr. SKC-1654/2013).*

Prasības nodrošinājums ir izņēmuma līdzeklis, kuru nav pamata piemērot katrā gadījumā, kad persona cēlusi prasību par saistību izpildi, pamatojot to ar prasījumu pret atbildētāju.

[4.2] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja parādu un līgumsodu, kas liecina par prasības mantisku raksturu.

[4.3] Izvērtējot pieteikumā norādītos apstākļus, prasītāja argumentus un pierādījumus, tiesnese atzīst, ka izpildās tikai viens no iepriekš norādītajiem priekšnoteikumiem prasības nodrošināšanai, proti, celtā prasība pirmšķietami ir pamatota. Taču nav iesniegti pierādījumi tam, ka prasītājs var zaudēt iespēju gūt apmierinājumu no nākotnes pozitīvā tiesas sprieduma.

[4.3.1] Juridiskajā literatūrā norādīts, ka tiesai (tiesnesim), pieņemot lēmumu, jābūt zināmai pārliecībai, ka prasība varētu tikt apmierināta *(Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevumus. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2016., 424.lapa).*

Izvērtējot lietas materiālus, tiesnese secina, ka prasības apmierināšanas iespējamība pirmšķietami ir lielāka par tās noraidīšanas iespējamību.

Izvērtējot starp pusēm noslēgto līgumu, prasītāja iesniegtos rēķinus kopsakarā ar atbildētāja 2021.gada 22.novembra, 2022.gada 16.maija vēstuli, tiesnese secina, ka starp pusēm nav strīda par to, ka būvdarbi ir izpildīti. Tāpat starp pusēm nav strīda par to, ka atbildētājs veica ieturējumu līguma izpildes nodrošinājumam 7 436,74 *euro* apmērā. Tomēr starp pusēm ir strīds par atbildētāja pienākumu veikt šo darbu apmaksu atlikušajā 11 468,17 *euro* apmērā un par pienākumu atmaksāt prasītājam līguma izpildes nodrošinājumu 7 436,74 *euro* apmērā. No iesniegtās pušu sarakstes izriet, ka atbildētāja iebildumi par šo maksājumu veikšanu prasītājam pamatoti ar to, ka prasītājs nokavēja būvdarbu izpildes termiņu, kā rezultātā atbildētājam radās prasījuma tiesības pret prasītāju par līgumsoda samaksu 11 468,17 *euro* apmērā. Atbildētājs 2021.gada 22.novembrī izrakstīja prasītājam rēķinu par soda naudas samaksu 11 468,17 *euro* apmērā un 2021.gada 22.novembra vēstulē, pamatojoties uz noslēgtā līguma 5.4.punktu, paziņoja prasītājam par līgumsoda summas ieturēšanu no prasītājam pienākošās atlīdzības par darbiem. Taču no akta par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu izriet, ka SIA "/Nosaukums B/" grāmatvedībā 2021.gada 31.decembrī tika iegrāmatots debitora parāds pret SIA "/Nosaukums A/" 24 629,19 *euro* apmērā, tai skaitā garantijas summa 13 161,02 *euro* un bilances summa 11 468,17 *euro*. Tiesas ieskatā, tas nozīmē, ka SIA "/Nosaukums B/" 2021.gada 22.novembra rēķins par soda naudas samaksu netika iegrāmatots. Bez tam no atbildētāja 2021.gada 22.novembra un 2022.gada 16.maija vēstules izriet, ka viena un tā pati līgumsoda summa 11 468,17 *euro* apmērā tika ieturēta gan no atlīdzības par izpildītajiem darbiem 11 468,17 *euro*, gan no līguma izpildes nodrošinājuma 7 436,74 *euro*, kas nav iespējams, jo līgumsoda summa 11 468,17 *euro* ir mazāka par atlīdzības par izpildītajiem darbiem un līguma izpildes nodrošinājuma kopsummu 18 904,91 *euro*. Ņemot vērā to, ka par darbu izpildi strīda nav, savukārt Civillikuma 2223.pants paredz uzņēmēja tiesības saņemt samaksu par izpildītajiem un nodotajiem darbiem, kā arī ņemot vērā to, ka ar atbildētāja grāmatvedības datiem netiek apstiprināta līgumsoda ieturēšana, un to, ka līguma 20.7.punkts paredz prasītājam tiesības prasīt līgumsoda samaksu par kavētiem maksājumiem, tiesnese atzīst, ka pirmšķietami ir pamatota prasītāja prasība par parāda 18 904,91 *euro* un līgumsoda 1 890,49 *euro* piedziņu.

Vienlaikus tiesnese norāda, ka prasības pirmšķietama pamatotība tiek vērtēta pēc tiem materiāliem, kas ir tiesas rīcībā pieteikuma par prasības nodrošināšanu izlemšanas brīdī. Izskatot lietu pēc būtības, tiesai būs iespējams vērtēt papildu pierādījumus un konstatēt papildu apstākļus, kas, iespējams, var būt par pamatu citādiem secinājumiem.

[4.3.2] Tiesnese konstatē, ka prasītājs nav iesniedzis pierādījumus, kas dotu pamatu secināt, ka prasības apmierināšanas gadījumā tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama. Prasītājs nepieciešamību nodrošināt prasību pamato ar apstākļiem, par kuriem pastāv strīds, proti, ar to, ka atbildētājs, aizbildinoties ar līgumsoda ieturēšanu, prettiesiski neveic samaksu prasītājam. Taču šie apstākļi ir pamats prasības celšanai, bet ne prasības nodrošināšanai. Prasītājs nav pamatojis ar pierādījumiem savas šaubas par atbildētāja iespēju izpildīt tiesas nolēmumu gadījumā, ja tiesa apmierinās prasītāja prasību. Savukārt atbilstošu pierādījumu iesniegšana ir prasītāja pienākums, kas izriet no Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas, un tas ir attiecināms arī uz prasības nodrošināšanas līguma izlemšanu *(sk. Augstākās tiesas 2015.gada tiesu prakses apkopojuma "Tiesu prakse prasības nodrošināšanas lietās" kopsavilkuma 6.punktu, https://at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/tiesu-prakses-apkopojumi/civiltiesibaslv).* Ņemot vērā minēto, tiesnese secina, ka neizpildās otrs prasības nodrošināšanas priekšnoteikums, proti, nepastāv pamatots risks, ka prasītājam labvēlīga sprieduma izpilde nākotnē var kļūt apgrūtināta vai neiespējama.

[4.4] Atzīstot, ka nav pamata prasības nodrošināšanai, tiesnesei nav pamata vērtēt prasības nodrošināšanas līdzekļa samērīgumu un atbilstību pušu tiesiskajām interesēm.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 137.panta pirmo daļu, 140.panta pirmo daļu, 141.panta pirmo daļu, 442.panta pirmo daļu, tiesnese

nolēma

noraidīt SIA "/Nosaukums A/" pieteikumu par prasības nodrošināšanu.

Lēmumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 10 dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas, blakus sūdzību iesniedzot Ekonomisko lietu tiesā un samaksājot drošības naudu 70 *euro*.

Drošības nauda maksājama uz šādiem rekvizītiem - saņēmējs: Tiesu administrācija, nodokļu maksātāja Nr. 90001672316, konta Nr. LV37TREL819045808400B, saņēmēja banka: Valsts kase.

Tiesnese O.Pulle-Čižova